

StiBCO organiseert op zaterdag 8 april 2017 een symposium voor ouders en professionals werkzaam in het onderwijs, de zorg en de arbeids- en sociale zekerheidssector

Metacognitie en ontwikkeling

Omdat je niet alléén leert voor het hier-en-nu, voor de toets of examen

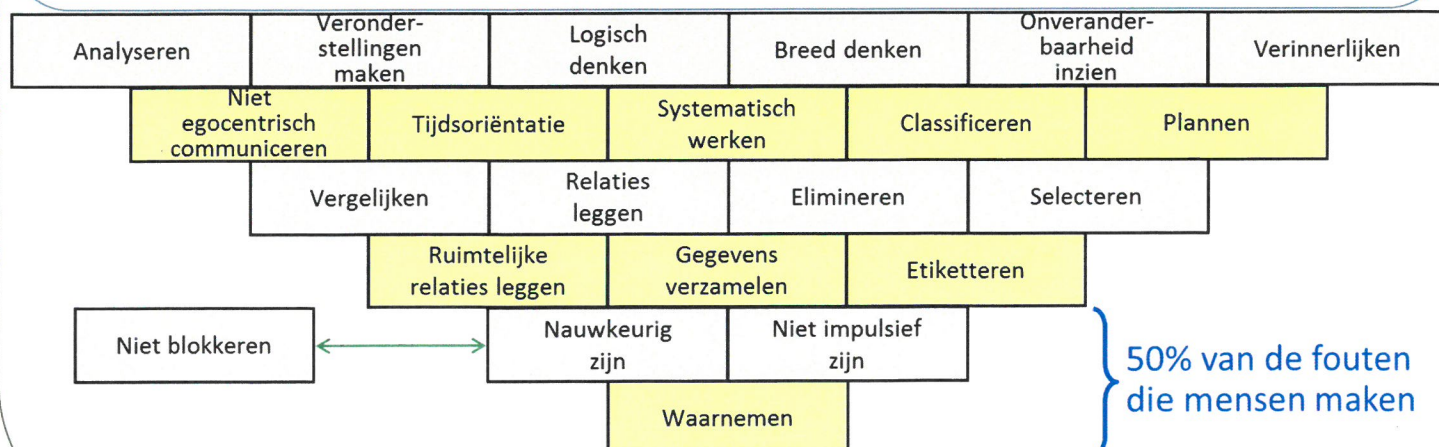
Metacognitie (nadenken over het eigen denken)

Planning/ prioritering	Organisatie	Time- management	Werk- geheugen	Meta- cognitie	Reactie- inhibitie	Emotie- regulatie	Volgehouden aandacht	Taak- initiatie	Flexibiliteit	Doelgericht gedrag
---------------------------	-------------	---------------------	-------------------	-------------------	-----------------------	----------------------	-------------------------	--------------------	---------------	-----------------------

Denkvaardigheden

Gedrag

Executieve functies

50% van de fouten die mensen maken

De Stichting ter Bevordering van de Cognitieve Ontwikkeling (StiBCO) organiseert op zaterdag 8 april 2017 een symposium voor ouders en professionals werkzaam in het onderwijs, de zorg en de arbeids- en de sociale zekerheidssector:

Metacognitie en ontwikkeling

Omdat je niet alleen leert voor het hier-en-nu, voor de toets of examen

Wat is het thema van het symposium?

In de wetenschap wordt er een link gelegd tussen het succesvol functioneren van kinderen, jongeren en (jong-)volwassenen in de samenleving en hun cognitieve ontwikkeling. Het begrip cognitie verwijst naar denkprocessen waardoor mensen kennis kunnen opslaan, verwerken, reproduceren en toepassen. Door deze cognities te stimuleren kunnen we de ontwikkeling van mensen op vele gebieden bevorderen en een positieve bijdrage leveren aan iemands functioneren op meerdere levensterreinen. Aangetoond is dat het beheersen van metacognitieve kennis en vaardigheden leidt tot hogere leerprestaties; niet alleen in het hier-en-nu, maar ook in toekomstige leer- en ontwikkelsituaties. Deze relatie tussen metacognitie en ontwikkeling is het centrale thema van het symposium.

Wat is metacognitie?

Metacognitie is een begrip uit de filosofie en de leerpsychologie. Het gaat over gedachten over gedachten, over iemands kennis over zijn eigen leren en over reflecteren op het eigen handelen en emoties. Het refereert aan de vaardigheid na te kunnen denken over je eigen denken. Als iemand beseft hoe hij kennis opdoet, heeft hij een handvat om te bepalen wat voor hem een efficiënte leerstrategie is. Volgens de taxonomie van Brown gaat het hierbij over kennis over: de eigen persoon, de taak en leerstrategieën. Metacognitie heeft invloed op het vermogen tot zelfregulatie. Dit is het vermogen om je eigen leerproces te regisseren, te kunnen plannen en je fouten te kunnen herstellen. Een metacognitieve activiteit is te omschrijven als het permanent controleren en overzien van hoe je die activiteit aanpakt.

Recht op het leren van metacognitieve kennis en vaardigheden

Metacognitieve kennis en vaardigheden worden doorgaans impliciet (aan)geleerd. Ze zijn het neveneffect van leer- en ontwikkelingsprocessen. Het expliciet stimuleren van metacognitieve kennis en vaardigheden biedt kinderen en volwassenen de mogelijkheid om hun eigen leerproces bewust aan te sturen. Hierdoor zijn ze in staat hun eigen leren bewust te reguleren wat leidt tot doelgericht en efficiënt leren. Het oplossen van problemen en uitdagingen van de huidige samenleving worden hierdoor beter hanteerbaar voor kinderen, jongeren en volwassenen.

Hoe ziet het symposium eruit?

Het symposium start met een plenaire lezing, vervolgens neemt u deel aan twee workshops. Meer informatie over deze workshops vindt u in deze brochure.

Voor wie is het symposium bedoeld?

Het symposium is bedoeld voor iedereen die in de privé- of professionele sfeer een ander begeleidt bij zijn ontwikkelings- en leerproces en hierbij de kwaliteiten en mogelijkheden van dit individu centraal stelt. U kunt denken aan: opvoeders, (pleeg)ouders/verzorgers, leerkrachten & docenten binnen het reguliere en speciaal onderwijs, medewerkers van samenwerkingsverbanden onderwijs, begeleiders en leermeesters in de sociale werkvoorzieningen, logopedisten, fysiotherapeuten, verpleegkundigen, psychologen, (school)maatschappelijk werkers, jeugdhulpmedewerkers, orthopedagogen, onderwijsinspecteurs, jobcoaches, begeleiders van mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke handicap, CJG-, JGT- en sociaal teammedewerkers en andere betrokken mensen.

Kosten/inschrijven

De kosten voor deelname aan het symposium bedragen € 52,50 (incl. lunch en informatiemap).

Inschrijving geschiedt via de website www.stibco.nl en door overmaking van € 52,50 op IBAN NL02 INGB 0000 157609 t.n.v. StiBCO, Bodegraven, o.v.v. Symposium en uw eigen naam (s.v.p. ook vermelden als uw deelname door een organisatie wordt betaald).

Na ontvangst van het inschrijfgeld krijgt u 3 weken voor aanvang een bevestiging met routebeschrijving naar de locatie in Bodegraven.

Programma symposium Metacognitie en ontwikkeling

Zaterdag 8 april 2017 bij "Bij Everts" te Bodegraven:

09.30 – 10.00	Koffie/thee en binnenkomst
10.00 – 10.05	Opening door Henk Dijk, voorzitter van StiBCO
10.05 – 11.15	Lezing door Prof. dr. Marco Hessels, Universiteit van Genève, Zwitserland en North-West University, Zuid-Afrika
11.15 – 11.30	Koffie- en theepauze
11.30 – 12.45	Ronde 1 interactieve workshops
12.45 – 13.30	Lunch "Bij Everts" met stands met leermiddelen, boeken en spellen
13.30 – 14.45	Ronde 2 interactieve workshops
14.45 – 15.00	Afsluiting met attentie

Lezing: Evaluatie van leervermogen en metacognitieve interventies bij mensen met specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften'

Prof. dr. Marco Hessels, Universiteit van Genève, Zwitserland en North-West University, Zuid-Afrika

Een belangrijk doel van een inclusieve samenleving is dat elk individu zijn vaardigheden kan ontwikkelen, autonoom kan zijn en volledig in de samenleving kan participeren. Wetenschappelijk goed onderbouwde evaluaties en interventies kunnen bijdragen deze doelen te bereiken. Onderzoek heeft echter aangetoond dat het leervermogen van kinderen, jeugdigen en volwassenen met specifieke onderwijsbehoeften (SOB) veelvuldig onderschat wordt. Het gevolg hiervan is dat de succesverwachting van hun toekomstige leren ook erg laag is. Individuele leerprogramma's zijn daardoor niet ambitieus genoeg en versterken hierdoor juist eventuele leerachterstanden. We laten zien dat mensen met leerproblemen of verstandelijke beperkingen meer kunnen leren dan wat gebruikelijk van hen verwacht wordt op basis van de resultaten van traditionele intelligentietests. We laten vervolgens zien dat interventies gebaseerd op metacognitie en zelfregulatie de leervooruitgang juist sterk bevorderen.

Biografie prof. dr. Marco Hessels

Marco G.P. Hessels studeerde klinische pedagogiek in Utrecht en behaalde daar ook zijn doctoraat in 1993. Hij werkt momenteel als hoogleraar 'special education' aan de Universiteit van Genève en is tevens als buitengewoon hoogleraar verbonden aan de North-West University, Vanderbijlpark, Zuid-Afrika. Hij is president van de International Association for Cognitive Education and Psychology (IACEP) en lid van de wetenschappelijk raad van de European Conference on Psychological Theory and Research on Intellectual and Developmental Disabilities (ECIDD). Marco is verder editor van het wetenschappelijke tijdschrift Journal of Cognitive Education and Psychology, Associate Editor van Learning Disabilities: A Contemporary Journal en tevens lid van de wetenschappelijke adviesraad van het zeer hoog aangeschreven Journal of Educational Psychology. Zijn huidige onderzoek richt zich op de evaluatie van leervermogen, metacognitieve interventies, en socio-adaptieve vaardigheden in inclusief onderwijs.

Wetenschappelijke verantwoording

StiBCO houdt zich al ruim 28 jaar bezig met Mediërend Leren. Dit gedachtegoed is door StiBCO ontwikkeld op basis van verscheidene vooruitstrevende invalshoeken binnen de (positieve) ontwikkelingspsychologie.

Aan de basis van Mediërend Leren staan:

- Lev Vygotsky met zijn concept over de Zone van de Naaste Ontwikkeling;
- Prof. Greenspan met zijn sociaal- emotionele ontwikkelingstheorie;
- Prof. Klein met haar liefdevolle interactie met kinderen (mediatie) en haar MISC-concept;
- Prof. Tzuriel met zijn dynamische testen gericht op het ontdekken en activeren van de leermogelijkheden;
- Prof. Feuerstein met zijn theorie over de structurele cognitieve veranderbaarheid van het brein en zijn theorie over culturele deprivatie.

Inlichtingen en inschrijven

Voor nadere inlichtingen, inschrijven en de algemene voorwaarden kunt u contact opnemen met StiBCO: www.stibco.nl, 0172-652130 en/of mail@stibco.nl. Voor meer informatie over Mediërend Leren kunt u eveneens terecht op www.stibco.nl.

Interactieve workshops (alle workshops worden zowel in ronde 1 als ronde 2 aangeboden)

Workshop 1: Dynamisch testen als antwoord op de traditionele IQ-testen

Prof. dr. Marco Hessels, Universiteit van Genève, Zwitserland en North-West University, Zuid-Afrika

Deze workshop start met het expliciet maken van de impliciete uitgangspunten van traditionele intelligentietests en de bezwaren die aan een evaluatie met dergelijke tests kleven. De deelnemers kunnen "hands-on" ondervinden hoe dit werkt. Vervolgens worden alternatieven gepresenteerd, zogenaamde leertests of dynamische tests. Hierbij wordt ingegaan op de theoretische onderbouwing, concrete uitvoering van de tests en de resultaten van wetenschappelijk onderzoek in verschillende populaties. Tot slot wordt ingegaan op de betekenis van dynamisch testen voor de praktijk.

Workshop 2: Fostering reflective and strategic learning in students with difficulties

Dr. Christine Hessels-Schlatter, Universiteit van Genève, Zwitserland

De voertaal van deze bijdrage is Engels. Dr. Christine Hessels-Schlatter beheerst de Nederlandse taal enigszins, dus het is mogelijk een vraag in het Nederlands te stellen.

Efficient learners are reflective, strategic, and cognitively engaged. They regulate their cognition, metacognition and motivation. In short: they self-regulate their learning. If we want to help struggling students and teach them how to better learn, we need to act on the cognitive, metacognitive and motivational components of learning and thinking. This workshop will first of all illustrate what is meant by self-regulation (how do efficient learners function, and what should struggling students learn to do). Next, we will provide examples of strategies that are relatively easy to implement in the classroom that will help students who are struggling or have special educational needs. These strategies address for example how to actively process the task, how to activate knowledge available in long term memory, how to identify elements in the task that support problem solving and efficient monitoring.

Workshop 3: Hoe we aan kennis komen? Dat weet u toch! Of....?

Henk Dijk, voorzitter StiBCO, docent Mediërend Leren, IVP-trainer

Kennis moet de kwaliteit van het leven vergroten. De vraag is voor wie? Voor het individu, voor een geselecteerde groep mensen of voor de samenleving als geheel? Een deelgebied binnen de filosofie, de kentheorie, behandelt de diverse vormen van kennis. De psychologie heeft zich de ontwikkelingspsychologie toegeëigend. Vormen van kennisoverdracht kennen we allemaal. Ervaringskennis, empirische kennis, nabootsingskennis, intuïtieve kennis, rationele of logische kennis. Maar ... zijn er nog meer vormen van kennisverwerving of -overdracht? En hoe denkt u over kennis van voor de geboorte? En is kennis begrensd? We kunnen ook vragen stellen als: wat is het nut, de waarde en de functie van kennis? Door dit alles te overzien kunnen we door logisch te denken tot vier vormen van weten komen. Welke? Met enige kennis en logisch denkwerk komen we dit allemaal aan de weet!

Workshop 4: Metacognitie ontwikkelen m.b.v. de executieve functies en de cognitieve functies

Emiel van Doorn, auteur van div. boeken over Mediërend Leren, waaronder de Tibtool 'Zet in op de ontwikkeling van cognitieve functies!', Trainer Mediërend Leren, oprichter StiBCO

De term 'executieve functies' is geïntroduceerd door neurowetenschappers. Het is een verzamelnaam voor denkprocessen in het brein die belangrijk zijn voor het denken (cognitie) en het uitvoeren (executie) van sociaal, efficiënt en doelgericht gedrag. Executieve functies zijn hoogontwikkelde, complexe cognitieve functies. De meeste wetenschappers onderscheiden vier tot elf executieve functies. Voorbeelden zijn taakinisatie, flexibiliteit, inhibitie, emotieregulatie en planning. Grofweg kunnen de problemen die kinderen, jongeren en volwassenen ondervinden als ze één of meer executieve functies niet beheersen, in twee groepen worden verdeeld. Ten eerste problemen op het gebied van leren, denken en redeneren. Ten tweede problemen op het gebied van structureren, organiseren en het reguleren van gedrag. Tijdens deze interactieve workshop is er aandacht voor de relatie tussen de cognitieve ontwikkeling, executieve functies, metacognitieve vaardigheden en de cognitieve functies. Denk hierbij aan vragen als: Hoe krijgt u inzicht in de executieve functies van een ander? Welke ondersteuning kunt u bieden om de executieve functies te versterken? We kunnen een blijvend resultaat boeken met het remediëren van de cognitieve functies en executieve functies.

Workshop 5: Werken met cognitieve bouwstenen heeft gegarandeerd resultaat

Floor van Loo, auteur van het basisboek Mediërend Leren en de Tibtool 'Zet in op de ontwikkeling van cognitieve functies!', Trainer Mediërend Leren

Cognitieve functies zijn de bouwstenen van het denken. We hebben ze nodig om te kunnen denken en handelen. Niet alleen op cognitief niveau, maar bijvoorbeeld ook op emotioneel en sociaal niveau. De kwantiteit en kwaliteit van onze cognitieve functies beïnvloedt in sterke mate ons functioneren. Voorbeelden van cognitieve functies zijn: nauwkeurig zijn, gegevens verzamelen, relaties leggen, classificeren, plannen en veronderstellingen maken. Kinderen, jongeren en volwassenen ontwikkelen de cognitieve functies gedurende alledaagse activiteiten en interacties. Meestal gebeurt dit onbewust. Soms zijn er echter situaties waarin het van belang is de cognitieve functies bewust te stimuleren. In die situaties biedt de omgekeerde piramide met 22 cognitieve functies, ontwikkeld door Emiel van Doorn, een handvat. Deze piramide staat centraal tijdens de interactieve workshop. Het is zowel een analyse- als een begeleidingsinstrument. Het kan worden gebruikt in groeps- en/of klassensituaties en tijdens één-op-één begeleiding.

Workshop 6: Het eigen denken stimuleren in de basisschool

Jolande Bisschop, docent Hogeschool van Utrecht, Master Educational Needs

Als een kind niet zijn metacognitie ontwikkeld, zal hij alleen leren omdat het moet. Juist jonge kinderen zullen onderwezen en begeleid moeten worden in hoe zij zelf denken en daarbij leren wat hun talenten, kwaliteiten en beperkingen zijn om dit in te zetten om anderen te helpen of door anderen ondersteund te kunnen worden. De dagelijkse praktijk staat centraal met een stevige onderbouwing vanuit de theorie.